

Voor het nieuwe melkcontrole-systeem wordt van elk schaap een melkmonster genomen. Elk buisje heeft een volgnummer dat is gekoppeld aan het diernummer.

Melkcontrole verhoogt rendement

Maar weinig schapenmelkers doen het: de melkproductie registreren. Toch helpt melkcontrole het bedrijfsrendement te verbeteren. De melkgift gaat omhoog, voeren kan meer op maat en de beste fokdieren worden geïdentificeerd.

In de melkveehouderij is melkproductieregistratie (MPR) al jaren gangbaar. Melkveehouders weten precies hoeveel liter elke koe geeft, plus de gehalten aan vet en eiwit. Ook bij melkgeiten wordt al langere tijd bij een deel van de bedrijven de melkgift vastgesteld. De boeren weten exact wanneer de productie aanzwelt, piekt en daalt. Het voeraanbod stemmen ze af op een maximale melkgift. Het beste moment om een dier droog te zetten, stellen ze eveneens vast op basis van productiecijfers. Verder helpt de registratie bij het bepalen van het beste tijdstip om afscheid te nemen van een dier en welke foklijnen de beste productiecijfers leveren. Kortom, met meer kennis over de melkproductie van individuele dieren kun je sturen op voeding, selectie en fokkerij en daarmee

het bedrijfsrendement optimaliseren. In de schapenhouderij maakt slechts een enkeling gebruik van MPR. Nog geen kwart van de circa veertig professionele melkers in Nederland zet MPR in als hulpmiddel in de bedrijfsvoering. “Veel te weinig”, meent Erik Schuiling van Wageningen UR Livestock Research (WUR). Hij begrijpt wel waarom de deelname nog zo beperkt is. “Tot voor kort was het nemen van melkmonsters erg arbeidsintensief en omslachtig. Het verdubbelde de melktijd, alle gegevens moesten handmatig op papier worden gezet, waarbij slordigheden optraden, en in de melkput liep je elkaar in de weg.”

PRAKTIJKNETWERK

Dat moest anders kunnen, vonden de deelnemers van een praktijknetwerk

voor melkschapen. In dit netwerk werkten twee vooruitstrevende schapenhouders samen met WUR, Falcoo, Fokwaarde+ en Veeverbetering Veluwe-IJsselstreek aan een andere, praktische opzet van MPR voor melkschapen. Die kwam binnen handbereik door de komst van elektronische I&R en readers in combinatie met een managementprogramma. Het praktijknetwerk ontwikkelde een eenvoudigere methode die nauwelijks extra tijd kost en ook nog eens betrouwbaarder is.

SNEL EN FOUTLOOS

De grootste winst wordt in de melkput behaald. Voorheen werden per dier een ochtend- en avondmonster gecombineerd, wat bij de tweede proefmelking leidde tot veel gezocht naar het juiste monsterbuisje. Het systeem van gecombineerde monsters is vervangen door een ‘om en om-monstername’. Het bemonsteren is voortaan eens in de zes weken; de ene keer bij de avondmelking en de andere keer bij de ochtendmelking. En elk buisje heeft nu simpelweg een volgnummer dat in de rea-

der aan het te bemonsteren dier wordt toegekend. Geen zoekwerk meer dus. Schuiling benadrukt dat goede elektronische dieridentificatie voorwaarde is voor snelle uitvoering. De beste werkwijze hangt af van de melkstal en reader. In sommige bedrijven kun je met een reader met een verlengde antenne het oornummer vanuit de melkput lezen. De constructie van het vastzethak kan dat echter verhinderen. Andere mogelijkheid is langs het vastzethak te lopen voor het scannen. Maagtransponders bieden veel voordelen, vindt Schuiling. Ze kunnen vanuit de melkput worden gescand en het merkverlies is klein. Welke werkwijze ook wordt gekozen, de melker heeft altijd assistentie nodig: iemand voor de monsternames en een ander voor de dierregistratie. "Met twee vaste helpers en een goede taakverdeling is het werk prima uit te voeren. Zonder stress of oponthoud en vrijwel foutloos", aldus Schuiling.

LACTATIEWAARDES

De monsterbuisjes gaan naar Veeverbetering Veluwe-IJsselstreek die de melk-analyses uitvoert. De reader met diernummers wordt uitgelezen in het managementprogramma van Falcoo. Met aanvullende gegevens als aflamdatum, nieuwe dieren in de melkcontrole, drooggezette dieren en afgevoerde dieren, wordt het bestand gemaild naar Fokwaarde+. Die verwerkt alle gegevens tot werkbare cijfers voor de schapenhouders. Dit bedrijf berekent onder meer de lactatiewaarde van elke ooi ten opzichte van haar koppelgenoten, waardoor ze onderling vergelijkbaar worden. De schapenhouder ontvangt de uitkomsten in een digitaal bestand (en op papier), dat hij in het managementprogramma laat lopen. Om de digitale gegevensoverdracht verder te verbeteren, werkt Falcoo aan een online-applicatie. Fokwaarde+

werkt aan de optie om de uitkomsten automatisch te verzenden naar de applicatie.

TERUGVERDIENEN

MPR is alleen voor professionele schapenmelkers interessant. MPR kost € 1 tot € 1,25 per dier per monster, afhankelijk van het dieraantal en het type trutester (melkmeter). Met acht monsternames per jaar komt dat uit op acht tot tien euro per dier. Vanaf honderd melkooien verdient de investering zich terug, verwacht Schuiling. "Met MPR heb je een hogere melkproductie, betere voerefficiëntie en betere fokdieren. De kwaliteit van het management gaat ook omhoog, omdat je beslissingen kunt onderbouwen met harde cijfers. En omdat je meer weet van individuele dieren, gaan ze meer voor je leven." <<

Meer informatie: www.opheteekt.nl

TEKST: JACQUES ENGELEN

'Met deze gegevens kan ik vooruit'

Jan de Korte gebruikt het nieuwe MPR-systeem voor melkschapen. Het levert hem de gegevens op waarmee hij van elk schaap in zijn koppel de prestaties weet. "Ik wist de totale productie en het gemiddelde per ooi altijd wel, maar niet welke dieren het heel goed deden en welke slechter. Ik kan nu veel gericht selecteren."

Hoe deed u die selectie voorheen?

"Op zicht en gevoel. De uivorm is belangrijk. Die beoordeel ik nog steeds, want dat neemt de MPR niet mee. Ik heb niks aan een ooi waarvan de spenen zowat bij de staart zitten. De productie was altijd op gevoel. Ooien die met een flinke uier de stal in kwamen bijvoorbeeld. Maar echt zicht had ik er niet op."

Wat zijn voor u voordelen van MPR?

"Ik kan sneller vooruit met de genetica. Over een paar jaar hoop ik een homogener schapenstapel te hebben die makkelijker en meer produceert. De gemiddelde productie is nu vijfhonderd liter. De beste dieren geven duizend. Daar wil ik met het hele koppel naartoe. De laatste jaren is er in de productie van melkschapen wat te weinig voortgang geweest. Er is meer uit te halen.

Ik heb nu ook zicht op de gehalten. Dat is erg belangrijk. Een ooi kan heel veel melk geven, maar met te lage gehalten. Dat kan ik bijsturen met voer en eventueel propyleen."

Heeft MPR ook nadelen?

"Eigenlijk niet. Ja, mijn vrouw Lydie moet bijspringen tijdens het monsteren elke zes weken. Het melken duurt dan een kwartiertje langer. Dat valt mee. Met de rea-

JAN DE KORTE

WOONPLAATS: MELISKERKE (ZLD)

BEDRIJF: 120 OOIEN AAN DE MELK, 50 STUKS VLEESVEE, 15 HA AKKERBOUW, 20 HA GRASLAND (INCL. NATUURGEBIED)

der lezen we in. Het nemen van monsters is handwerk, verder is alles geautomatiseerd."

Gaat u ermee door?

"Jazeker."